

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Michał Laskowski (przewodniczący)

SSN Jarosław Matras (sprawozdawca)

SSN Waldemar Płóciennik

Protokolant Agnieszka Murzynowska

przy udziale Prokuratora delegowanego do Prokuratury Krajowej Krzysztofa
Urgacza

w sprawie **K.J.**

skazanej z art. 279 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 28 stycznia 2026 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w Rybniku

z dnia 16 grudnia 2024 r., sygn. akt VI Ka 597/24

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju

z dnia 11 czerwca 2024 r., sygn. akt II K 381/23,

**I. uchyla zaskarżony wyrok, a na podstawie art. 435 k.p.k.w zw.
z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. także wobec A.K. i sprawę oskarżonych
przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w
Rybniku;**

**II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. A.L. Kancelaria
Adwokacka w R. 885,60zł (osiemset osiemdziesiąt pięć złotych**

sześćdziesiąt groszy), w tym 23 % VAT, za sporządzenie i wniesienie kasacji jako wyznaczony obrońca z urzędu K.J.

Jarosław Matras

Michał Laskowski

Waldemar Płóciennik

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 czerwca 2024 r., w sprawie o sygn. akt II K 381/23, Sąd Rejonowy w Jastrzębiu Zdroju uznał oskarżoną K.J. za winną popełnienia zarzucanego jej czynu stanowiącego występki z art. 279 § 1 k.k. i za czyn ten na podstawie art. 279 § 1 k.k. wymierzył jej karę roku pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 2 lata, zobowiązując ją w okresie próby na podstawie art. 72 § 1 pkt 1 k.k. do informowania kuratora o przebiegu tego okresu i oddając ją w tym czasie pod dozór kuratora sądowego. Wyrokiem tym objęto także oskarżonego A.K., którego uznano za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu z art. 279 § 1 k.k. i za czyn ten na podstawie art. 279 § 1 k.k. wymierzono mu także karę roku pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres próby wynoszący 2 lata, oddając go w tym czasie pod dozór kuratora sądowego i zobowiązując do informowania kuratora o przebiegu okresu próby. Nadto na podstawie art. 46 § 1 k.k. zobowiązano oskarżonych A.K. i K.J. do solidarnego naprawienia szkody poprzez zapłatę kwoty 17.842,50 zł na rzecz pokrzywdzonych P.J. i G.J. solidarnie.

Wyrok ten w całości zaskarżyli oskarżeni i ich obrońcy, wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonych od popełnienia zarzucanych im czynów, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania albo przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji. W apelacjach złożono też wnioski dowodowe.

Wyrokiem z dnia 16 grudnia 2024 r., w sprawie o sygn. akt VI Ka 597/24 Sąd Okręgowy w Rybniku zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od tego wyroku wniósł obrońca skazanej K.J., który zaskarżając go w całości postawił zarzut: *„rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 41 §1 k.p.k. w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, poprzez brak wyłączenia od rozpoznania w niniejszej sprawie w*

sądzie I instancji Sędziego Sądu Rejonowego X. Y. oraz w Sądzie II instancji Sędziego Sądu Okręgowego X.1 Y.1, przez co doszło do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą wskazaną w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.”

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Rybniku w całości oraz wyroku Sądu Rejonowego w Jastrzębiu Zdroju w całości i przekazanie sprawy właściwemu sądowi do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na tę kasację prokurator Prokuratury Rejonowej w Jastrzębiu Zdroju wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej, a takie też stanowisko przedstawił w trakcie rozprawy kasacyjnej prokurator Prokuratury Krajowej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zarzut kasacji okazał się zasadny w zakresie, w jakim skarżący upatrywał zaistnienie bezwzględnego powodu odwoławczego z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w składzie sądu drugiej instancji, tj. w orzekaniu w tej sprawie przez sędziego X.1 Y.1, który status sędziego Sądu Okręgowego uzyskał na skutek wniosku Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3). Przypomnieć należy, na co zresztą zwrócił uwagę w uzasadnieniu kasacji skarżący, że w odniesieniu do kwestii związanej z uzyskaniem statusu sędziego w taki sposób (w takiej procedurze) Sąd Najwyższy wypowiedział się w uchwale trzech Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. BSA I-4110-1/2020 (OSNK 2020, z. 2, poz. 7). W uchwale tej stwierdzono: *"Nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia*

standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności." Uchwała ta z chwilą jej podjęcia uzyskała moc zasady prawnej i wiąże każdy skład Sądu Najwyższego, dopóty nie nastąpi odstępianie od niej w trybie art. 88 ust. 2 ustawy o Sądzie Najwyższym (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 622; dalej ustawa o SN). Sąd Najwyższy wskazywał już wielokrotnie że uchwała ta - pomimo wydania przez Trybunał Konstytucyjny wyroku w sprawie U 2/20 - dalej jest wiążąca (por. np. orzeczenia Sądu Najwyższego - postanowienia z dnia: 16 września 2021 r., I KZ 29/21 (OSNK 2021, z. 10, poz. 41), 23 listopada 2022 r., I KO 79/21 oraz I KO 80/21, 21 stycznia 2022 r., III CO 6/22, uchwały z dnia: 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22, 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2022, z. 6, poz. 22) czy wyroki z dnia: 26 lipca 2022 r., III KK 404/21 (OSNK 2023, z. 5-6, poz. 22), 19 kwietnia 2023 r., III KK 375/21 (OSNK 2023, z. 5-6, poz. 29]). W orzeczeniach tych obszernie wykazano, że uchwały Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. nie mógł „unieważnić” wyrok Trybunału Konstytucyjnego w sprawie U 2/20, albowiem nie tylko zasiadały w składzie tego organu nieuprawnione osoby, ale także w „orzeczeniu” tym nie dokonano oceny zgodności przepisów aktu prawnego z Konstytucją, w zakresie w jakim mowa jest w art. 188 pkt 1 Konstytucji oraz nie orzeczono w żadnej innej sprawie wskazanej w art. 188 Konstytucji, a zatem w istocie wykroczone poza katalog orzeczeń, które z mocy art. 190 ust. 1 Konstytucji uzyskują moc powszechnie obowiązującą. Co nie może być także pominięte, trafnie wskazywano, że przywołany wyrok Trybunału Konstytucyjnego w odniesieniu do badania zgodności uchwały Sądu Najwyższego z Konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 z późn. zm. - dalej jako EKPC lub konwencja) nie mógł kreować żadnej relacji normatywnej, albowiem tylko Europejski Trybunał Praw Człowieka (ETPC) jest uprawniony do wiążącej oceny i interpretacji konwencji (art. 19 i 32 konwencji), a zatem to ten organ ma monopol jurysdykcyjny do ustalania jaką zawartość ma określony przepis konwencji. Zważywszy na fakt, że tylko jego orzecznictwo nadaje ostateczny kształt normatywny postanowieniom konwencji, doprecyzowując znaczenie i zakres gwarantowanych w niej praw i wolności, w tym prawa do rzetelnego procesu, to **w zakresie interpretacji i stosowania konwencji**

sądy krajowe są związane interpretacją dokonaną przez ETPC (por. np.: I. Kondak (w:) L. Garlicki (red.) *Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Komentarz*, Warszawa 2011, t. 2, s. 100 i nast.). Ponadto dodać trzeba, co do „jakości” i znaczenia wyroku TK w sprawie U 2/20, ETPC w wyroku z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce, stwierdził, iż dokonana w tym „orzeczeniu” - w kontekście unormowań konwencji - ocena uchwały Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. była arbitralna i nie mająca żadnego znaczenia (pkt 262), a sam wyrok został uznany jako - naruszający praworządność i niezawisłość sądownictwa - (pkt 262). W istocie w wyroku tym ETPC stwierdził, że obecny skład Trybunału Konstytucyjnego nie tylko nie dokonał prawidłowej oceny norm EKPC, ale co jest bardzo znaczące, wskazał, iż **jego (Trybunału Konstytucyjnego) orzeczenie narusza reguły i standardy odnoszące się do praworządności i niezawisłości sądownictwa**. Mając na względzie taką ocenę jest uprawnione wyrażenie poglądu, że Trybunał Konstytucyjny w obecnym kształcie (co do sposobu w jaki go tworzono - por. uzasadnienie postanowienia SN w sprawie I KZ 29/21) nie jest organem, którego orzeczenia miałyby wyznaczać zakres norm zawartych w konwencji.

Po tych uwagach - respektując treść uchwały Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. – dokonać należy oceny tych wszystkich okoliczności, które są istotne w kontekście tzw. testu niezależności i bezstronności sędziego. Zanim takiej oceny Sąd Najwyższy dokona, to podkreślić trzeba, że istotą tego testu jest zapewnienie stronie prawa do rozpoznania jej sprawy przez sąd niezależny i bezstronny, a więc zrealizowanie jej prawa do rozpoznania sprawy przez sąd w aspekcie art. 45 ust. Konstytucji oraz art. 6 ust. 1 konwencji.

Zarzut obrońcy skazanej co do braku niezależności i bezstronności w rozpoznaniu sprawy skierowano w stosunku do sędziego sądu pierwszej instancji, sędziego Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju X. Y. oraz sędziego sądu odwoławczego, sędziego Sądu Okręgowego w Rybniku X.1 Y.1 który, jak już wskazano na wstępie, awans do Sądu Okręgowego w [...] (potem został przeniesiony do Sądu Okręgowego w Rybniku) uzyskał na skutek wniosku Krajowej Rady Sądownictwa (uchwała nr [...] z dnia [...] 2020 r.), której skład ukształtowany został przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. Sąd Najwyższy konsekwentnie wyraża pogląd, że tak ukształtowana

Krajowa Rada Sądownictwa nie jest tym organem, o którym mowa w art. 186 ust. 1 Konstytucji, a zatem nie może skutecznie i w zgodzie z Konstytucją wypełniać roli wskazanej w art. 179 Konstytucji (por. np. uchwały: trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, OSNKW 2022, z. 6, poz. 22 czy też np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 2022 r., III KK 404/21, OSNK 2023, z. 5-6, poz. 23). Oczywiście to stwierdzenie dotyczy li tylko tych składów w Sądzie Najwyższym, które nie są złożone z osób, które uzyskały status formalny sędziego Sądu Najwyższego w tej samej, wadliwej prawnie procedurze i które swoimi „orzeczeniami” bronią swojego statusu jako niewadliwego, a wypowiadając określone frazy orzekają w swojej sprawie (w sprawie swojego statusu).

Wypada jedynie przypomnieć i podkreślić, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, iż od dnia 17 stycznia 2018 r. proces powoływania sędziów jest procesem wadliwym, albowiem w konstytucyjnej procedurze powołania sędziów bierze udział organ wybrany w sposób niezgodny z Konstytucją (co więcej, istotna część członków tego organu była silnie powiązana z Ministrem Sprawiedliwości), a efektem tego jest obalenie funkcjonującego dotąd *in gremio i a priori* domniemania niezawisłości i bezstronności sędziego (np. uchwała SN z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, czy także np. wyrok SN z dnia 17 maja 2023 r., V KK 17/23), co musi skutkować dokonywaniem ocen w płaszczyźnie bezstronności i niezawisłości (niezależności) sędziego, który awans zawdzięcza wnioskowi organu, który nie jest już organem strzegącym niezależności i niezawisłości sędziów (art. 186 ust. 1 Konstytucji - okoliczności te szczegółowo wskazano w cyt. wyżej orzeczeniach, a także np. wyroku SN z dnia 5 grudnia 2019 r., III PO 7/18 i dostrzeżono je w orzecznictwie ETPC - np. wyrok Reczkowicz przeciwko Polsce - pkt 274 czy Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) - por. wyrok z dnia 15 lipca 2021 r., C-791/19, pkt 99-108). Dodatkowo podkreślić trzeba, że dokonywanie oceny na tej płaszczyźnie wynika z orzeczeń organów międzynarodowych, a tzw. procedura testowa wypracowana na gruncie sprawy ETPC w sprawie Guðmundur Andri Ástráðsson przeciwko Islandii (następnie przejęta w istocie przez uchwałę trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego w dniu 23 stycznia 2020 r.), kolejno była stosowana w sprawach przeciwko Polsce (wyroki w sprawach: Reczkowicz,

Dolińska-Ficek i Ozimek, czy Advance Pharma sp. z o.o.), zważywszy właśnie na to, iż proces powołania sędziów jest obarczony wyżej wskazaną istotną wadą ustrojową (por. np. wyrok SN z dnia 26 lipca 2022 r., III KK 404/21; postanowienie SN z dnia 27 lutego 2023 r., II KB 10/22, OSNK 2023, z. 5-6, poz. 28). Z tego względu jest jasne, że zastosowanie obecnie procedury testowej spełnia również wymogi wynikające z art. 6 ust. 1 konwencji, której unormowaniami (które interpretuje wiążąco ETPC) związany jest każdy polski sąd. Dodatkowo tylko przypomnieć trzeba, że w taki sam sposób kwestia testu niezależności i bezstronności ujmowana jest w orzecnictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE - por. np. wyroki SN: z dnia 26 lipca 2022 r., III KK 404/21; z dnia 17 maja 2023 r., V KK 17/23). Odnosząc się zatem do wyników przeprowadzonego postępowania testowego podkreślić trzeba następujące okoliczności.

Sędzia X.1 Y.1 uzyskał awans na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w [...] w 2009 r. (k. 44 akt SN), a od 1 stycznia 2016 r. uzyskał bezterminową delegację do Sądu Okręgowego w [...] (k. 46 akt SN). Z dniem 16 listopada 2017 r. został powołany na stanowisko wiceprezesa Sądu Rejonowego w [...] na okres czterech lat (k. 48), by z dniem 23 maja 2018 r. zostać powołanym na stanowisko prezesa tego sądu (k. 50 akt SN; po uprzednim odwołaniu z funkcji wiceprezesa tego sądu z dniem 22 maja 2018 r.), pełniąc jednocześnie funkcję przewodniczącego wydziału karnego (k. 52 akt SN). Z dniem 1 lipca 2020 r. sędzia X.1 Y.1 został delegowany na okres roku przez podsekretarza stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości do Sądu Okręgowego w [...] (k. 54), by następnie zostać powołanym przez podsekretarza stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości z dniem 15 lipca 2020 r. jako sędzia Sądu Rejonowego w [...] do pełnienia funkcji wiceprezesa Sądu Okręgowego w [...] (k. 56 akt SN; po złożeniu rezygnacji z funkcji prezesa Sądu Rejonowego w [...] z dniem 14 lipca 2020 r. – k. 55). Praktycznie jednocześnie, bo z dniem 5 sierpnia 2020 r. sędzia Y.1 został wizytatorem Sądu Okręgowego w [...] (dalej jako sędzia Sądu Rejonowego). Następnie po tym jak w Monitorze Polskim z 2019 r. poz. 179 ukazało się obwieszczenie Ministra Sprawiedliwości o wolnym jednym stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w [...] (Monitor z dnia 7 lutego 2019 r.) do konkursu na to jedno stanowisko sędziowskie zgłosili się sędzia X.1 Y.1 oraz sędzia X.2 Y.2, która była wówczas sędzią Sądu Rejonowego w Rybniku (od 2005 r.), a stałą delegację Ministra

Sprawiedliwości do orzekania w Sądzie Okręgowym w [...] miała od 1 kwietnia 2014 r. Oboje kandydaci mieli pozytywne oceny ich kwalifikacji sporządzone przez sędziów wizytatorów (por. treść uchwały KRS z dnia [...] 2020 r.). W procesie awansowania stanowisko co do kandydatów wyraziło Kolegium Sądu Apelacyjnego w Katowicach (posiedzenie w dniu 16 grudnia 2019 r.). Pan sędzia X.1 Y.1 uzyskał 1 głos „za”, 1 głos „przeciw” oraz 2 głosy „wstrzymujące się” a tzw. siłę poparcia określono na 6 do 24 (k. 120 akt SN). Pani sędzia X.2 Y.2 uzyskała daleko lepsze wyniki, albowiem oddano na Kolegium 3 głosy „za” i 1 głos „wstrzymujący się”.

W toku prac KRS doszło do szeregu dziwnych sytuacji. Najpierw bowiem w protokole z posiedzenia KRS zawarto w części wstępnej informację posła A. M., że kandydatura X.1 Y.1 nie uzyskała rekomendacji zespołu KRS (1 głos „za”, 1 głos „przeciw” i 1 głos „wstrzymujący się” – k. 91 akt SN). Następnie, zaś po tej informacji głos zabrała sędzia X.8 Y.8, która stwierdziła, że z informacji, które posiada kandydat uzyskał podczas głosowania na zespole 2 głosy „za” oraz 1 głos „wstrzymujący się” (sędzia X.8 Y.8 była członkiem zespołu choć uczestniczyła zdalnie – k. 106), a gdy sędzia X.9 Y.9 poprosił o przedstawienie wyników głosowania na zespole, to wówczas poseł A. M. poinformował, że jednak błędnie podał wyniki głosowań, bo kandydaci uzyskali 3 głosy „za” (tak to wynika z protokołu zespołu – k. 106). Z protokołu zespołu wynikało jednak, że zarekomendowano kandydatów w kolejności: sędzia X.2 Y.2 jako pierwsza, a jako drugi - sędzia X.1 Y.1

Kolejna sytuacja odnotowana w protokole, to stanowisko sędzi X.4 Y.4 Otóż stwierdziła ona, że z notatki sporządzonej nie wynika, iż kandydatka X.2 Y.2 cieszy się tak dobrą opinią pod kątem stabilności orzecznictwa jak kandydat X.1 Y.1 W związku z powyższym poprosiła, aby sędzia zapoznał się z aktami osobowymi bądź opinią wizytatora i przytoczył wyniki stabilności i ilości spraw kandydatki X.2 Y.2 celem porównania. Zarządzono przerwę w posiedzeniu, a po przerwie sędzia X.3 Y.3 przedstawił dane obu kandydatów i w podsumowaniu poinformował, że kandydat X.1 Y.1 wykazuje się zdecydowanie większą „załatwialnością”. Dziwne było to, że nie wspomniano już o stabilności, o jakiej mówiła sędzia X.4 Y.4, a o załatwialności. Po takich obradach w głosowaniu KRS sędzia X.1 Y.1 uzyskał 15 głosów „za” i 3 głosy „wstrzymujące się”, a sędzia X.2 Y.2 2 głosy „za”, jeden „przeciw” oraz 15 „wstrzymujących się”.

W ocenie Sądu Najwyższego przebieg tych obrad i aktywność sędzi X.4 Y.4 nie była przypadkowa. Otóż sędzia X.1 Y.1 udzielił tej sędzi poparcia na listach zgłoszenia jej kandydatury na członka KRS pierwszej kadencji (pozycja 20), tak zresztą jak sędziemu X.5 Y.5 (poz. 37). Sędzia ta miała zatem oczywisty dług wdzięczności, wobec tego sędziego, skoro znany jest powszechnie w środowisku sędziowskim fakt, że tylko nieliczni sędziowie udzielili poparcia kandydatom do KRS. Już wówczas bowiem znane były znane zastrzeżenia co do zgodności tej procedury Konstytucją (chodzi o procedurę zgodnie z którą to politycy wybierają sędziów do KRS) Oczywistym jest, że w takiej sytuacji sędzia ta nie tylko nie powinna zabierać stanowiska i głosować nad kandydaturą tego sędziego, ale powinna się wyłączyć z tej części obrad. To stwierdzenie dotyczy także sędziego X.5 Y.5 Połączenie tych faktów daje Sądowi Najwyższemu podstawę do stwierdzenia, że przebieg postępowania konkursowego w KRS nie był sprawiedliwy i rzetelny, o czym przekonuje nie tylko protokół i „dziwne” wyniki głosowania zespołu, ale także oczywista interwencja członków KRS po stronie X.1 Y.1 w toku obrad, bez wątpienia wynikająca z tego, iż udzielił on poparcia dwóm członkom KRS w wyborach do KRS pierwszej kadencji. Wygrał więc kandydat, który nie tylko miał krótszy staż jako sędzia sądu rejonowego, ale także krótszy staż na delegacji w sądzie okręgowym, a przy tym nie miał poparcia Kolegium Sądu Apelacyjnego w Katowicach. Miał jednak ewidentną przewagę w KRS, którą zyskał tym, że wziął czynny udział w procedurze powoływania sędziów do KRS przez polityków. Podkreślić trzeba także, że już po otrzymaniu nominacji na sędziego Sądu Okręgowego, sędzia X.1 Y.1 udzielił poparcia kandydatom ubiegającym się w 2022 r. o powołanie ich do KRS drugiej kadencji (poparcie dla X.5 Y.5 - poz. 14; X.6 Y.6 – poz. 1; a także dla X.7 Y.7), choć już w roku 2021 wiadomo było (np. wyrok ETPC w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce), iż KRS nie jest tym organem, o którym mowa w art. 186 ust. 1 Konstytucji. W sposób zatem świadomy sędzia uczestniczył w procedurze, która uderzała w niezależność sędziów i niezawisłość sądów.

Kontrkandydatka w takim układzie nie miała szans na wygranie tego konkursu. Trzeba jeszcze dodać, że sędzia ten musiał cieszyć się zaufaniem i poparciem ówczesnego kierownictwa Ministerstwa Sprawiedliwości, skoro jeszcze jako sędzia sądu rejonowego został wiceprezesem Sądu Okręgowego w [...] (oraz wizytatorem),

a wcześniej prezesem Sądu Rejonowego w [...]. W tej sytuacji oczywistym jest, że sędzia X.1 Y.1 był powiązany z ówczesnym kierownictwem Ministerstwa Sprawiedliwości, które w latach 2017-2018 przeprowadzało tzw. reformy w wymiarze sprawiedliwości w celu osłabienia niezależności wymiaru sprawiedliwości, a jednym z elementów tej – w istocie - deformy wymiaru sprawiedliwości, był wybór sędziowskiej części KRS przez polityków. Zresztą widać to także już po tym jak sędzia X.1 Y.1 otrzymał powołanie na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w [...] (postanowienie Prezydenta z [...] 2021 r. – k. 71 akt SN). Akt powołania na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w [...] wręczony został [...] 2021 r., a już 7 maja 2021 r. sędzia został przeniesiony przez Ministra Sprawiedliwości do Sądu Okręgowego w Rybniku, co potwierdza przedstawioną powyżej ocenę.

W tym układzie uprawniony jest wniosek, że sędzia X.1 Y.1 nie tylko uzyskał awans na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w wadliwej procedurze, ale przebieg procedury awansowej, zwłaszcza zaś postępowanie przed KRS, daje podstawy do stwierdzenia, że istotnym elementem decydującym o jego awansie na wyższe stanowisko sędziowskie było poparcie tych działań władzy wykonawczej, które podjęte zostały w okresie systemowego naruszania przez nią zasad praworządności i trójpodziału władzy (co do systemowego naruszenia zasad por. choćby wyrok ETPC z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie Wałęsa przeciwko Polsce, skarga nr 50849/21) oraz zamachu na niezależność i bezstronność sądów. Trudno także nie skonstatować, że udzielając poparcia kandydatom do sędziowskiej części KRS, w układzie, gdy kandydaci ci mieli zostać wybrani przez polityków - bez jakiegokolwiek formy opiniowania ich przez środowisko sędziowskie, a więc tego czy reprezentują sędziów - swoją postawą okazał poparcie dla dokonywanych zamachów na niezależność i bezstronność sądów.

Te wszystkie argumenty przesądzają, że sąd z udziałem takiego sędziego nie będzie w odbiorze zewnętrznym postrzegany jako sąd bezstronny i niezawisły. To zaś musi skutkować stwierdzeniem, że sędzia X.1 Y.1 nie daje - w odbiorze postronnego, ale obeznanego z tymi faktami obserwatora - gwarancji bezstronnego i niezależnego orzekania nie tylko w sprawie, w której stroną był prokurator, podległy wówczas Ministrowi Sprawiedliwości-Prokuratorowi Generalnemu (Prokurator Generalny, który zainicjował atak na niezależność sądów), ale także w innych sprawach (w tym

tej obecnej), a w szczególności w tych, w których może dojść do rozstrzygania sprawy dotyczącej interesu poprzedniej władzy wykonawczej lub opartej na porządku prawnym, który chroni status tego sędziego i osiągniętą przez niego - i innych sędziów w wadliwej procedurze - pozycję. Nie da się także wykluczyć, że w odbiorze zewnętrznego obserwatora, który posiadałby te wszystkie informacje, kwestia potencjalnego sprzyjania przez sędziego poglądom prawnym i dążeniom określonej władzy wykonawczej może rodzić wątpliwości czy takie nastawienie nie będzie towarzyszyło sytuacji, gdy dojdzie do zmiany układu władzy wykonawczej.

Już na zakończenie stwierdzić trzeba, że Sąd Najwyższy dostrzega, iż w niektórych sprawach kasacyjnych wyroki wydane przez tego sędziego nie zostały uchylone na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Można choćby wskazać na sprawy o sygnaturach: IV KS 55/21 czy IV KK 43/22. Rzecz jednak w tym, że nie sposób ustalić, czy kwestie związane z drogą służbową sędziego X.1 Y.1 oraz podpisaniem przez niego list poparcia kandydatom do KRS były wówczas znane członkom składów orzekających. Nie można natomiast zgodzić się ze skarżącym, że tożsame uchybienie co w obsadzie sądu drugiej instancji, zaistniało w sądzie pierwszej instancji. Pan sędzia X. Y. został powołany wprowadzić na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w Jastrzębiu -Zdroju na skutek wniosku KRS zawartego w uchwale nr [...] z dnia [...] 2023 r., ale przed powołaniem na stanowisko był referendarzem sądowym. Nie ma jakichkolwiek informacji co do tego sędziego (sędzia ten z pozycji referendarza dla osiągnięcia statusu sędziego Sądu Rejonowego musiał poddać się ocenie KRS), które wskazywałyby, że mogą zachodzić w odbiorze zewnętrznym wątpliwości co do jego niezależności i bezstronności. Strona skarżąca także takich okoliczności nie przedstawiła.

Z tych wszystkich powodów konieczne było uchylenie zaskarżonego wyroku, a na podstawie art. 435 k.p.k. w zw. z art. 536 k.p.k., także i wyroku co do współoskarżonego A. K. (sąd drugiej instancji rozpoznawał także jego apelację) oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Rybniku.

Jarosław Matras Michał Laskowski Waldemar Płóciennik

[WB]

[r.g.]